No. 18. Donderdag 30 April 1914. 14de Jaargang.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEFOON 4519.

KOLONIAAL
ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST":
TIJDELIJK HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: 7 HEERENGRACHT, DEN HAAG.
Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

Prinses Juliana te Amsterdam.

Het Vijftienjarig Bestaan van „Oost en West".

3 Mei 1899 werden de statuten der Vereeniging „Oost en West" Koninklijk goedgekeurd. Als dit nummer van het „Koloniaal Weekblad" den lezers in handen komt, viert dus de Vereeniging, wier orgaan 't is, haar vijftienden verjaardag, een datum, dien wij niet ongemerkt voorbij willen laten gaan. Om ons blad een feestelijk aanzien te geven, zullen eenige kiekjes het verluchten.

Overtuigd als wij zijn, dat niet alleen natuurlijk alle leden, maar ook velen, die zich nog niet bij „Oost en West" aansloten, mede verheugd zullen zijn over het vijftienjarig bestaan der Vereeniging, hopen wij, dat dit feestnummer eerstgenoemden aanleiding moge geven het als propaganda-middel voor ons streven te benutten, om zij t dan ook ieder slechts enkele nieuwe leden te winnen. Want al mag de jarige bij een terugblik op haar levensbaan tevreden zijn over de resultaten van haar arbeid, waarvan o.m. het hierachter afgedrukte jaarverslag over 1913 getuigt, haar werkkracht zou zeker veel grooter kunnen zijn, indien haar ledental met de jaren nog meer toenam.

De waardigste wijze dezen jaardag te herdenken ware, dunkt ons, het onderstaand bewijs met zooveel mogelijk namen ingevuld, te zenden aan het adres van het hoofdbestuur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag.

Ondergeteekende wenscht lid te worden der Vereeniging „OOST EN WEST". *)

Handteekening:

Adres:

*) De minimum contributie, waarvoor ook 't Weekblad gratis wordt toegezonden, bedraagt f 2.— voor Nederland, f 2.50 voor de Koloniën en 't buitenland.

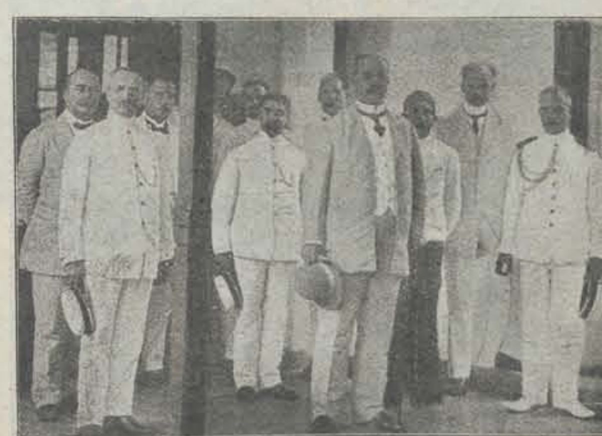
De Pestbestrijding.

In het „Weekblad voor Indië" van 8 en 15 Maart l.l., geeft de heer M. van Geuns een geïllustreerde beschrijving van de reis van den Gouverneur-Generaal naar de peststreken, waaraan wij het volgende ontleenen:

„Op Maandag 16 Februari werd te Soerabaja bericht ontvangen, dat de Landvoogd den 21sten d. a. v. te Pasoeroean zou komen. Het doel dezer reis werd spoedig bekend. De Gouverneur-Generaal wilde zich van de toestanden in de door pest geteisterde afdeeling Malang op de hoogte stellen. Ondanks de pogingen van binnenlandsch bestuur en medischen dienst wilde de plaag maar niet verdwijnen; integendeel zij greep steeds verwoeder om zich heen. En voortdurend steeg het getal desamenschen, die wegens pestgevallen in hun onmiddellijke nabijheid hun woonsteden moesten verlaten om onder dak te worden gebracht in tijdelijke barakken, evacuatie-kampen. Hiernaast werden nog opgericht isolatiekampen voor personen, die in aanraking waren geweest — of konden geweest zijn met pestlijders. Zoo raakte de afdeeling Malang langzamerhand bezaaid met primitieve barakken, waarin thans zijn opgenomen 48.000 inlanders, ongeveer één zestiende van de geheele bevolking der afdeeling Malang! Al die menschen worden een maand lang aan hun werk onttrokken.

Deze feiten, en de strubbelingen tusschen den vorigen assistent-resident van Malang en den „technischen dienst" voor de pestbestrijding, deden den Landvoogd inzien, dat de zaken niet naar wensch marcheerden. De persstemmen, die weerklonken en over den nood der bevolking van de afdeeling Malang berichtten, konden het inzicht van den Gouverneur-Generaal slechts versterken. Naast de afdeeling Malang wilde Zijn Excellentie het gewest Madioen bezoeken, waar een nieuwe resident was opgetreden, gelijk in de afdeeling Malang een nieuwe assistent-resident.

De Gouverneur-Generaal reisde in gezelschap van Jhr. mr. A. D. de Graeff, algemeen secretaris, en dr. W. de Vogel, hoofdinspecteur van den burgerlijken geneeskundigen dienst, te Pasoeroean. Slechts één adjudant vergezelde den Landvoogd".

Dr. De Vogel — Res. Peereboom — Van Rappard — Ass. Res. Broekveld — Dr. Terburgh G. G. — Regent van Malang — Alg. Secr. — Adj. V. Verre

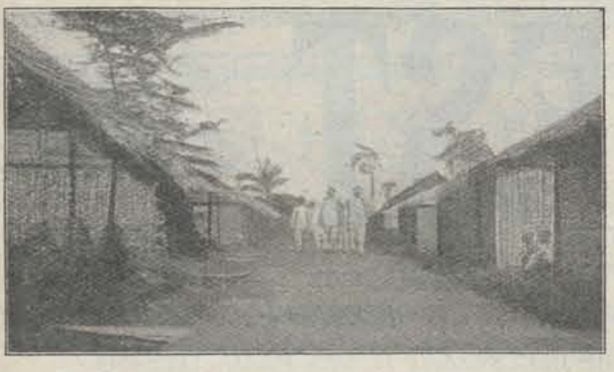
De G. G. en zijn gevolg, in het badhotel Songgoriti.

„Al spoedig werd afgeweken van den mooien heirweg en een bezoek gebracht aan de desa Bedali. Hier bekeek de landvoogd de gerestaureerde woningen — de gebruikte bamboe is gespleten en verder zijn latten gebezigd, zoodat het rattengevaar wordt geweerd — en hoorde hij hoe de mais bewaard wordt om de knagers niet aan te lokken. Uit den aard waren de bezienswaardigheden van Bedali weinige, en zoo duurde het niet lang of de auto's werden weer ingeschakeld. Nu was Kaligetih aan de beurt, waar de „evacuatiebarakken" werden bezichtigd. Deze barakken, van goedkoope kadjang vervaardigd, doen denken aan poffertjeskramen, zooals Robinson Crusoë die op zijn eiland zou hebben gemaakt. Weinig hout en veel droge blaren. In de evenwijdig geplaatste barakken, met goten ervoor waarover miniatuurvlondertjes, huizen de desamenschen uit de buurt van pestlijders. Zij trekken erin met have en goed. Vroeger werden de lijfgoederen gedesinfecteerd, maar men heeft dit moeten opgeven: er waren geen handen en toestellen genoeg voor. Boven elk kamertje leest men de namen der inwonenden en op een zwart bord wordt genoteerd hoeveel personen zijn opgenomen en ontslagen, met de data er bij.

Het is gebeurd dat 40000 desamenschen zoo geëvacueerd werden.

De G.-G. vroeg veel en wilde alles weten, precies. Geen officieele voorstellingen s. v. p. De assistent-resident legde uit, onverdroten. Hij erkende, dat goede dingen werden nagelaten. „Het is de massa, Excellentie. Wij tornen tegen de massa op als tegen een dijk". Zijn Excel-

lentie beaamde en dr. De Vogel kwam troostend zeggen, dat de peststerftecijfers in het Malangsche nog niet zoo verschrikkelijk waren als in den Poendzjaab, waar 25 pro mille aan de ziekte bezweken tegen hier 9—1 pro mille. Zijn Excellentie luisterde en reserveerde zijn opmerkingen voor de conferentie, welke dien middag zou plaats hebben".

IN HET EVACUATIE-KAMP TE MODJOREDJO (BIJ BATOE).

„De resultaten van de landvoogdelijke reis?

Zij zijn vele.

In de eerste plaats heeft de G. G. kunnen constateeren, hoe zijn bevelen worden uitgevoerd en welke geest vele ambtenaren — speciaal inlandsche — bezielt, die bij die uitvoering betrokken zijn. Het gemoed der meeste van deze inlandsche ambtenaren werd door het schrikkelijke der bezoeking in 't geheel niet geroerd. Zij deden wat hun gelast werd, plichtmatig, bijna automatisch. Waar zij kans zagen, deden zij een gedeelte van de gelden, door het Gouvernement met ruime hand voor de pestbestrijding beschikbaar gesteld, in hun zakken verdwijnen. Een allerdroevigst, hoogst weerzinwekkend beeld van de knoeizucht dezer menschen verscheen geleidelijk voor den geest van den landvoogd.

Ook heeft de Landvoogd op grond van eigen waarneming kunnen vaststellen wat thans, na jaren tastens, moet

Het opgerolde zeil wordt op de nok van het dak gebracht, waarna men de opgerolde deelen langs het dak en langs de wanden van het huis laat afrollen.

worden gedaan om het succes der pestbestrijding, tot dusver gering, te vergrooten. De evacuatie zal zoo mogelijk van lieverlede vervallen: men zal n.l. overgaan tot huisontzwaveling, z.g. Claytonnage, als door onderstaande foto wordt verduidelijkt.

* * *

Ook in Nederland is het gevoel van medelijden met de zoo geteisterde bevolking dezer peststreken meer en meer ontwaakt, met het gelukkig gevolg, dat 't spoedig tot daadwerkelijke hulp ook rechtstreeks van hieruit zal komen.

De huizen onder de hoes, zwavelpotten worden naar een der huizen gedragen.

Zooals de dagbladen reeds vermeldden heeft zich op initiatief der Ver. van Ambt. B. B. en van Het Roode Kruis een Comité van hulpverschaffing gevormd, waarvan Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden het Beschermheerschap aanvaard heeft.

Binnenkort zal een beroep worden gedaan op het Nederlandsche volk, ten einde gelden te verkrijgen ten behoeve van het beoogde doel.

Reeds is door de Vereeniging van Ambtenaren bij het B. B. een gift toegezegd van *f* 1000, terwijl door de aan de Ned.-Indische Bestuursacademie gedetacheerde ambtenaren voor verschillende bedragen is geteekend. Veel, zéér veel geld zal noodig zijn natuurlijk.

Uit de O. I. Mail.

Reorganisatie van het bestuurswezen.

In „De Javabode" lezen wij:

Begin April vertrekt de echtgenoote van den heer S. de Graaff, regeeringscommissaris voor de organisatie van het bestuurswezen, naar Europa, om vermoedelijk in het begin van Juni door den heer De Graaff te worden gevolgd.

Het door dezen aan de regeering uit te brengen rapport is nagenoeg gereed, met het drukken er van is men bij de landsdrukkerij reeds begonnen. Overeenkomstig den wensch van den Gouverneur-Generaal zal dus de zaak bij de begrooting voor 1915 aanhangig kunnen worden gemaakt en zal de heer De Graaff in de gelegenheid zijn den minister en zoo noodig ook de Staten-Generaal mondeling de gewenschte inlichtingen te geven.

Naar bekend is zullen voorloopig volgens het plan De Graaff een tweetal gouvernementen worden ingesteld, één op Java en één op Sumatra.

Het eerste, met Batavia als hoofdplaats, zal omvatten de residenties Bantam, Batavia, de Preanger Regentschappen en de ethnografisch daarbij behoorende afdeeling Galoeh der residentie Cheribon.

Het aanvankelijk denkbeeld — wij hebben het reeds eerder vermeld — om Java in drie gouvernementen te verdeelen, in welk geval tot het gouvernement West-Java behalve de drie genoemde gewesten, zouden behooren de residenties Cheribon en Banjoemas, heeft plaats gemaakt voor het plan 5 gouvernementen op Java in het leven te roepen.

Het gouvernement Zuid-Sumatra met Palembang als hoofdplaats, zal zich uitstrekken over de Lampongsche Districten, Palembang, Benkoelen (behalve Noord-Mokko Mekko), Djambi (behalve Korintjie, maar met inbegrip van de tot de afdeeling Tanah Datar der residentie Padangsche Bovenlanden behoorende Batangharidistricten) en Banka en Billiton.

De Sarekat Islam te Semarang.

In het orgaan van deze vereeniging, de „Sinar Djawa" vond de „Loc." een ingezonden stuk, waarin de vraag wordt gesteld, waarom, sedert het optreden van het nieuwe bestuur, het bezoek aan de groote mesjdjid zooveel minder is geworden. Onder het eerste bestuur — dat meer onder de hadji's stond — nam het toe tot wel 5000 personen, maar nu is het zeker niet meer dan 3000. De inzender wil blijkbaar het bestuur verwijten, dat het de bevordering van den godsdienst, ook een der doeleinden van de vereeniging, verwaarloost.

De redactie schreef er onder, dat een groote reden van het verminderde bezoek aan de groote mesjdjid was de oprichting van kleinere tempels en langgars, waar de menschen nu heengaan. Het bestuur stelt zich ten doel de economische vraagstukken te behandelen, maar laat toch niet na de behoorlijke aandacht aan den godsdienst te wijden. De bestuursleden, die aan den godsdienst niet te zeer aandacht wijden, trachten zich thans beter op de hoogte te stellen, om in staat te zijn naar behooren aan de godsdienstplichten te kunnen voldoen.

Radiografie.

De heer Geveke uit Amsterdam is te Soerabaja gekomen om uit te vorschen of de handel bereid is te steunen de ontworpen radiografische gemeenschap van Nederland met Indië.

De mannen, die in Holland de onderneming ontwierpen, hadden tot nu toe te vergeefs gewacht op eenige uiting van sympathie van hier, terwijl men toch meent te mogen veronderstellen, dat Indië belangstelling zou hebben voor een snellere en goedkoopere gemeenschap met het Moederland dan de beide kabelverbindingen verschaffen.

De heer Geveke nu heeft de menschen hier willen zien en spreken en in een onderhoud met de chefs van onderscheidene banken en handelsinstellingen ondervond hij, met uitzondering van een enkele instelling, welke financieel is betrokken in de Duitsche Nederlandsche telegraaf Mij., dat men tot medewerking gaarne bereid is en het groote nut inziet van een radiografische gemeenschap.

Er zal door de Kamer van Koophandel en de Handelsvereeniging te Batavia voeling worden gezocht met de zusterinstellingen te Semarang en te Batavia en de landsadvocaat mr. Loeff heeft op zich genomen een adres te ontwerpen, dat men, als samenwerking zal zijn verkregen, wil richten aan den minister van koloniën. Als aldus van de belangstelling van Indië zal zijn gebleken, zal het den mannen, die in Nederland de zaak hebben aangepakt, lichter vallen om van de Regeering de noodige medewerking te verkrijgen.

De Zoutbrikettenfabricage op Madoera.

De heer de Kat, directeur der gouvernementsbedrijven, is de laatste dagen van Maart j.l. op Madoera geweest, ten einde zich eens op de hoogte te stellen van het bedrijf der zoutbriketteering. De heer de Kat is nog geheel outsider in zout-aangelegenheden en het ligt dus voor de hand, dat hij gedurende een drietal achtereenvolgende dagen zich met een en ander bekend wenschte te maken.

Bovendien bestaan er nog tal van plannen, welke òf in het eerste stadium van uitvoering verkeeren, òf met welker

uitvoering in de naaste toekomst zal worden begonnen. Waar dit alles onder den voorganger van den heer de Kat tot stand kwam of ontworpen werd, kan de tegenwoordige directeur zich door plaatselijke aanschouwing van omvang en beteekenis der plannen op de hoogte stellen.

In de eerste plaats heeft men de uiterst belangrijke uitbreiding der fabriek, waarvan de uitvoering thans in vollen gang is. Naast of liever achter en ten noorden der bestaande fabrieken werden zeer ruime terreinen aangekocht, waar men bezig is de laatste hand te leggen aan het complex nieuwe gebouwen, dat beduidend grooter wordt dan de reeds bestaande fabriek, en een lengte heeft van ongeveer een halven kilometer. In het laatst van dit jaar of in het begin van 1915 komt de nieuwe fabriek in gebruik; de machines komen reeds geleidelijk uit.

Daarna zal worden begonnen met het ombouwen der oude fabriek, waarbij gebruik wordt gemaakt van de met het bedrijf opgedane practische ervaring.

Dan komt er een electrische centrale, die zoowel licht als drijfkracht voor de machines zal leveren; het geheele bedrijf zal n.l. door electriciteit worden gedreven. Men begint voorloopig met eene centrale van 960 P. K.

De geheele uitbreiding en verbouwing zal ongeveer anderhalf millioen kosten. Geen peuleschilletje, doch het geld brengt dubbel en dwars zijn rente op; met het zoutmonopolie worden zeer groote winsten gemaakt.

Suriname.

Onder de stellingen van den heer P. N. van Eyck, die den 23en April aan de universiteit te Leiden tot doctor in de rechtswetenschap promoveerde, vonden wij deze: „Waar door den Minister van Koloniën in zijne Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer betreffende de Surinaamsche begrooting voor 1902 de noodzakelijkheid erkend werd eener definitieve „„bepaling"" der grenzen tusschen Hollandsch- en Britsch Guyana, waar er dus sprake was van eene grensregeling als bedoeld in art. 1 van het R. R. van Suriname en deze gensregeling alleen onder goedkeuring der Staten-Generaal kan tot stand komen, is de blijkens eene mededeeling van den Min. van Buitenlandsche Zaken aan de Eerste Kamer (Hand. Zitt. 1912—1913, No. 52a) na 1902 te dien aanzien ontstane overeenstemming voor

WATERKANT BIJ DE KOFFIEWAAG TE PARAMARIBO.

ons land niet als bindend te beschouwen en is een spoedige regeling dier grenzen noodzakelijk."

Wij zijn dit met den jongen doctor geheel eens.

* * *

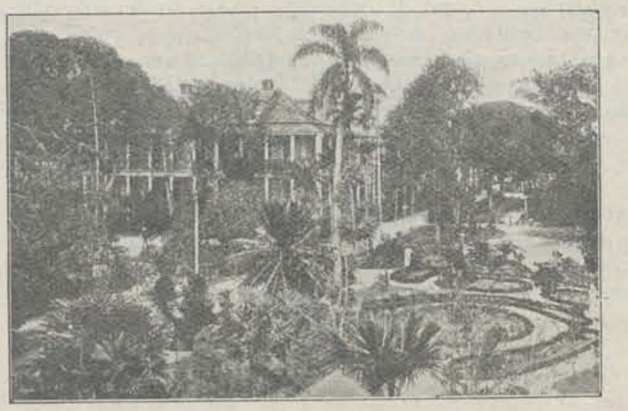
Uit Suriname wordt ons medegedeeld, dat de sollicitatie naar het inspecteurschap (voor het onderwijs n.l.) officieel door den Minister van Koloniën is opengesteld, zoodat ook van Suriname uit naar het ambt kan worden gedongen. Deze daad van rechtvaardigheid, die wij trouwens verwacht hadden, kan niet genoeg op prijs gesteld worden. De Minister heeft daardoor te kennen gegeven de meening niet te deelen, dat men, door in de kolonie werkzaam te zijn in de eene of andere betrekking, ongeschikt wordt voor de vervulling eener hoogere betrekking. Koloniale ervaring mag dus meetellen.

Verder is ons bericht, dat er uit Suriname sollicitaties onder weg zijn. Of ook de persoon, die, naar onze meening en die van alle in de kolonie tot oordeelen bevoegden, de beste aanspraken heeft, gesolliciteerd heeft, is ons niet bekend. Voor Suriname hopen en verwachten wij, dat de Gouverneur, die getoond heeft hart voor het onderwijs te hebben, uitsluitend met het belang van het onderwijs rekening houdende, geheel zelfstandig zal oordeelen, zonder zich te laten beïnvloeden door menschen, die er niet tegen opzien in het geheim anderen af te breken, een euvel, dat in Suriname maar al te welig tiert. In dit bijzondere geval levert de juiste keuze volstrekt geen moeilijkheden op. Niets benadeelt, vooral in een kleine kolonie, meer den goeden gang van zaken dan het scheppen van verkeerde verhoudingen door niet goed overwogen benoemingen. Men kan er een geheelen tak van dienst mede bederven. De bekwaamste worde benoemd. Dit zij de eenige richtsnoer. De inspecteur wordt door den Gouverneur benoemd. Den Minister zouden dan ook de gegevens ontbreken om in Suriname wonende sollicitanten te beoordeelen. Mochten de zaken zoo loopen, dat van hier een inspecteur ter benoeming wordt uitgezonden, dan hopen wij, dat hij een man zal zijn, dien de onderwijzers in Suriname zonder voorbehoud zullen moeten erkennen als hun meerdere in kennis, ontwikkelnig en ervaring. Is dit niet het geval, dan zal de man er niet veel goeds uitrichten. Reeds te dikwijls is het voorgekomen, dat van hier uitgezonden ambtenaren niet aan de verwachtingen hebben beantwoord.

* * *

„De West" van 20 Maart deelt het verslag mede, dat de Koloniale Staten hebben uitgebracht omtrent het voorstel van den Gouverneur om opnemingen te doen in Coronie. Wij ontleenen daaraan het volgende:

Algemeen erkende men met het bestuur dat, wil men het district Coronie op den duur niet geheel te gronde

HET MILITAIR HOSPITAAL TE PARAMARIBO.

zien gaan, getracht moet worden afdoende verbetering te brengen in den bestaanden toestand.

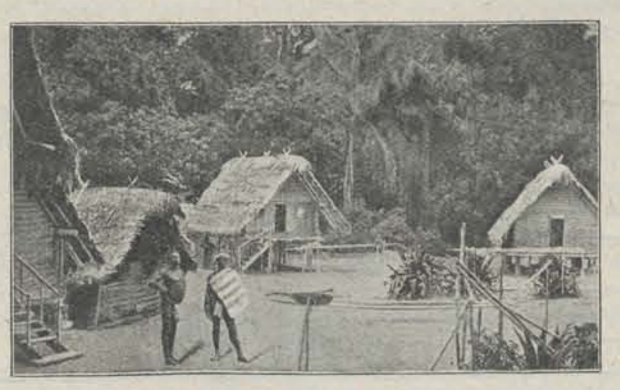
Men was het dan ook geheel eens met het bestuur, dat twee der voornaamste oorzaken van het voortschrijdend verval van dit district zijn de slechte loozingstoestanden en de gebrekkige verbinding met de buitenwereld......

In het bijzonder met het oog op het isolement, waarin het district thans verkeert en de hierin verwacht wordende verbetering bij de definitieve oplossing van het communicatiebezwaar door den in uitzicht gestelden autobusdienst naar de Coppenamerivier in verband met een bar kassendienst tweemaal 's weeks, tusschen Paramaribo en Coppename (met gebruikmaking van den ontworpen Coeswijne-doorsteek), achtte men de voorgestelde uitgaaf van ongeveer ƒ 20.000 alleszins gerechtvaardigd. Men hield zich dan ook overtuigd, dat, komt deze tot stand, het vervoer van passagiers en goederen zal toenemen en het jaarlijksche deficit op den Coronie-zeedienst zeer belangrijk verminderen zal. Men zou het dan ook ten zeerste betreuren, indien onverhoopt de totstandkoming van den Coeswijne-doorsteek achterwege zou blijven, omdat dan, zooals de Memorie van Toelichting terecht vermeldt, het oog zou moeten gericht worden op verplaatsing van de bewoners van dit district naar een ander deel van de kolonie, hetgeen ongetwijfeld groote kosten zal medebrengen, daargelaten dat het abandonneeren van het algemeen als zeer vruchtbaar erkende Coronie-district in de toekomst voor de kolonie een zeer groot verlies zal beteekenen.

* * *

In hetzelfde blad vinden wij het verslag van de Staten over het ontwerp „houdende bepalingen omtrent het uitmeten en afpalen, geheel of gedeeltelijk, van terreinen waarvoor tot het een en ander doeleinde concessie is verleend."

Algemeen erkende men met het bestuur dat, nu getracht wordt het kapitaal dienstig te maken tot ontginning van den onontgonnen bodem in deze kolonie, in de eerste plaats dient gewaarborgd te worden dat het in concessie afgestane terrein aanwezig is en dat het rustig bezit van den concessionaris zal blijven, welke zekerheid het kapitaal thans niet heeft. De vraag nu of de voorgestelde regeling daartoe zal leiden werd door de leden, die aan het onderzoek in de afdeelingen deelnamen, in verschillenden zin beantwoord.

BOSCHNEGERKAMP IN DE BOVEN-SARAMACCA.

Sommigen waren de meening toegedaan, dat de thans bestaande onzekerheid en de groote moeilijkheden, die daarvan het gevolg zijn, uitsluitend moeten worden toegeschreven aan de huidige wijze van uitgifte in verband met de onnauwkeurigheid der algemeene kaart, vooral wat betreft de aanduiding daarop van kreeken en dergelijke, welker mondingen als uitgangspunt bij eventueele meting door het bestuur worden aangewezen.

Herhaaldelijk heeft zich het geval voorgedaan, dat iemand, die een belangrijke ontdekking deed op een door

hem geprojecteerd terrein en dit aangevraagd hebbende op een figuratieve kaart, vervaardigd ingevolge de goudverordening, naar de algemeene kaart van Van Roseveldt en Van Lansberge, bij uitmeting tot de ervaring kwam, dat zijne ontdekking ligt in het terrein van een buurman, die, na het bekend worden der ontdekking op speculatie zich naast hem kwam vestigen.

Het wilde bedoelden leden voorkomen, dat het ontwerp niet tegemoet komt aan de thans bestaande moeilijkheden. Het beoogde doel zou, meenden zijn, door de voorgestelde bepalingen niet worden bereikt, terwijl het h.i. niet aanging om, nu wij geen kadaster hebben, een bepaalde methode voor te schrijven, volgens welke de metingen, op straffe van ongeldigverklaring, zouden moeten plaats vinden. Immers voldoet elke meting, die volgens de eischen der wetenschap is bewerkstelligd......

Wil men, volgens de leden aan het woord, iets uitrichten teneinde de verlangde zekerheid te verkrijgen, dan verdiende het h.i. aanbeveling de goud- en de balataverordening in dier voege te wijzigen, dat aan hen, die zekere ontdekkingen doen, de bevoegdheid verleend wordt dadelijk een claim te leggen op het terrein, door dit door zekere merkteekens vast te leggen en binnen een bepaalden termijn in concessie aan te vragen, teneinde te voorkomen, dat anderen zich meester maken van de resultaten van hun dikwijls moeitevollen en kostbaren arbeid......

De overige leden verklaarden met instemming kennis te hebben genomen van het ontwerp, dat zij als een eersten stap in de goede richting beschouwden......

Gaarne vernam men van het bestuur, hoe ten aanzien van vroeger gedane metingen of van thans bestaande verschillen bij meting zal worden gehandeld.

* * *

Volgens hetzelfde blad was de totale goudaanvoer in Januari en Februari 1912, 1913 en 1914 respectievelijk 91.866, 82.020 en 108.216 gram. Vooruitgang dus.

* * *

Dr. A. A. Pulle, benoemd tot gewoon hoogleeraar in de faculteit der wis- en natuurkunde aan de Rijks universiteit te Utrecht, om onderwijs te geven in bijzondere plantkunde en de leer van de verspreiding der planten, is in Suriname geen onbekende. In 1902 nam hij deel aan de tweede wetenschappelijke expeditie daarheen, de zoogenaamde Saramacca-expeditie. In 1906 promoveerde hij tot doctor in de plant- en dierkunde op een proefschrift, getiteld: „An enumeration of the vascular plants know from Surinam, together with their distribution and synonymy". In 1911 verscheen van zijne hand — als 2e uitgave van het Van Eeden-fonds — het eerste gedeelte van een „Zakflora voor Suriname."

Curaçao.

Een der Haagsche redacteuren van het Persbureau Vas Dias heeft Prof. Kraus geïnterviewd over zijne reis naar Peru en Curaçao en over zijn bezoek aan laatstgenoemd eiland het navolgende vernomen:

„Op Curaçao werden, behalve de haven, verschillende instellingen bezocht als de phosphaatmijnen, de openbare en bijzondere scholen en de vlechtscholen voor hoedenindustrie. De organisatie en de leiding van deze industrie, die door het armste en minst ontwikkelde gedeelte der bevolking wordt beoefend, berust bij den heer H. Cohen Henriquez, die met veel kennis van zaken en met de grootste toewijding zijn moeilijke taak verricht. Hij heeft het toezicht op de verschillende leerscholen voor het vlechten, licht de menschen in omtrent de vormen, die zij in verband met de wisselende modes aan de hoeden moeten geven en bevordert, dat de koopers een redelijken prijs aan de vervaardigers geven, een punt, dat vroeger wel eens te wenschen overliet!......

Deze huisindustrie levert een middel aan velen om bij de nog al eens voorkomende misoogsten den mond boven water te houden en hun alzoo voor armlastigheid te behoeden. Dank zij de volijverige bemoeiingen van den heer Henriquez, is deze industrie in de laatste jaren zeer vooruitgegaan.

Bij de beoordeeling van de economische beteekenis van kolonie, moet men, zegt prof. Kraus, overigens niet uit het oog verliezen, dat Curaçao slechts een klein wereldje vormt met niet veel meer dan 30.000 menschen, waarvan de helft in de haven Willemstad woont."

* * *

Op dit laatste mag wel eens in het bijzonder de aandacht gevestigd worden. Men spreekt zoo dikwijls over Curaçao alsof het een groote plaats is, die met tooverslag vooruit moet, alleen omdat het eiland een goede haven en een gunstige ligging heeft, doch men vergeet, dat het maar te vergelijken is met een plaats als bijv. Harlingen en dan nog met een groote meerderheid aan negers en kleurlingen, die niet de gewenschte elementen voor welvaart en voorspoed zijn!

* * *

Volgens „El Imparcial" heeft zich te Willemstad een commissie gevormd, die zich ten doel stelt een nieuw schouwburglokaal op te richten en heeft deze alle kans te zullen slagen. Het wordt ook tijd, dat het oude bestaande gebouw door een beter vervangen wordt.

* * *

Uit de „N. R. Ct." nemen we het navolgende bericht over, dat van veel gewicht is voor de scheepvaart in de Caraïbische Zee.

„In West-Indië zullen binnenkort onder de leiding van het meteorologische instituut der Vereenigde Staten 16 filialen opgericht worden, die een regelmatige stormwaarschuwingsdienst voor de de Caraïbische Zee bevarende schepen onderhouden zullen. Deze maatregel zal na de opening van het Panamakanaal voor de talrijke, het kanaal gebruikende schepen van veel waarde zijn. De nieuwe weerbureaux zullen gedurende het geheele jaar dagelijks tweemaal weertelegrammen verzenden. In de kanaalzône zal een centraal-bureau voor den berichtendienst opgericht worden. Overal daar, waar telegraafkantoren nog niet voorhanden zijn, zal de opneming en de verderverzending der weerberichten door draadlooze stations geschieden. Reeds tijdens den Spaansch-Amerikaanschen oorlog had het weerbureau der Vereenigde Staten in 1898 een dergelijken dienst in het belang der Amerikaansche oorlogsschepen ingericht. Na afloop van den oorlog werden echter de ambtenaren van den weerdienst teruggeroepen en de waarnemingen werden nog slechts sporadisch door de ambtenaren der kabelstations enz. uitgevoerd. Eerst in de laatste jaren is weder een regelmatige weerdienst ingericht geworden, die echter alleen in het stormachtige jaargetijde dienst deden."

* * *

Wij ontvingen, met vriendelijken dank voor de toezending, van den heer H. J. Cohen Henriquez, die zooals men zich herinneren zal verleden jaar een reis naar Europa maakte in het belang der hoedenindustrie, zijn over deze reis gemaakt rapport, dat veel wetenswaardigs bevat. We hopen weldra dit rapport te bespreken.

* * *

Men zal zich herinneren, dat bij de mondelinge behandeling der Curaçaosche begrooting, de heer van Vuuren niet toe wilde geven, dat de negerbevolking grootendeels als analphabeet de bijzondere school verliet. Toen we dit in ons verslag vermeldden en tevens onze beschouwingen over dit punt mededeelden, kregen we van de „Amigoe" te hooren, dat de schrijver van de rubriek Curaçao in het „Kol. Weekblad" blijkbaar „een fel anti-clericaal" is.

We zullen over dit punt niet met de „Amigoe" in dispuut treden, doch liever vermelden, wat een Curaçaosch blad over dit onderwerp zegt. „De Wekker" sprekende over de lagere klassen der bevolking, zegt:

„Geen het minste onderwijs hebbende genoten, zijn de

De Haven van Curaçao.

meeste lieden uit die klassen onbeschaafd, ruw en oneerbiedig. En het wordt met den dag erger. Men beweert, dat het niet waar is, dat het grootste gedeelte der negerbevolking van ons eiland analphabeat is. Welnu, wij geven een middel aan de hand, om zich van de waarheid daarvan te overtuigen. Men vrage aan — natuurlijk zonder voorgaande kennisgeving — honderd negers, die zich op straat bevinden, of zij lezen en schrijven kunnen en late hen dit bewijzen. Zoo 5 pCt. hunner zulks kunnen doen, zoude het al mooi genoeg zijn; wij gelooven evenwel, dat dit percentage niet gevonden zal worden. Mocht er, zooals beweerd wordt, een onderwijsman uit Nederland worden gezonden, om te onderzoeken hoe het werkelijk met het onderwijs in de Nederlandsche West-Indische koloniën gesteld is, dan zou hij dit middel kunnen gebruiken, om zich te vergewissen, of „de waar naar het geld" — aanzienlijke sommen — is.

Waar het zoo jammerlijk gesteld is met 't onderwijs, nl. het volksonderwijs, waarvoor aanzienlijke sommen worden besteed en dat grootendeels in zekere mate verstrekt, doch niet genoten wordt, is het niet te verwonderen, dat de volksklasse zoo onbeschaafd is, dat men op onze straten tooneelen ziet en onhebbelijkheden hoort, die wij gedurende ons langdurig verblijf in Venezuela, dat den naam heeft van een onordelijk land te zijn, nimmer hebben gezien, nooit hebben gehoord en die met krachtige hand zouden worden tegengegaan".

WAT DE INLANDER ZEGT.

De Anti-Sarekat-Islammers.

Deze worden door de Pantjaran Warta naar de Noord- of Zuidpool verwenscht. Daar mogen zij heerschen over de onbewoonde ijsvelden, zoo schrijft dat blad. Hier doen ze haar best om tegen de S. I. te handelen, deze van de aarde te doen verdwijnen.

Te Madioen hebben zij de S. I. bij het Europeesch bestuur zwart gemaakt, haar beschuldigd van de entreeen contributiegelden, zelf de aandeelen van de vereeni-

ging Bondotoenggal en van de Madioensche Maatschappij te hebben verduisterd. Van bestuurswege wordt deze klacht nu onderzocht; maar onze leiders zijn niet bevreesd voor de gevolgen van dit onderzoek. Zij gevoelen zich zuiver en van geen schuld bewust. Wat heeft de anti-S. I. er toch aan ons tegen te werken? Wij willen immers het volksbelang, den vooruitgang van het Javaansche volk bevorderen. De regeering steunen, met haar samenwerken, waar zij mede voor dit belang opkomt. Door ons tegen te werken, gaat die anti-beweging ook de volksontwikkeling tegen. Het ware te wenschen, dat de pest eens een opruiming hield onder de anti-S. I.'ers, ja, dat zij geheel vernietigd werden! zoo roept het blad hartgrondig uit.

Positie der Javaansche Vrouw.

Ook de Javaansche vrouw wil men tot ontwikkeling brengen — alzoo nog hetzelfde blad. — Ten zeerste moeten wij de pogingen, die daartoe aangewend worden, waardeeren. Maar zal men daarin naar wensch kunnen slagen, en zoo ja, wat zal haar die meerdere of hoogere ontwikkeling baten, zoolang het zedelijk gehalte der mannen nog op zoo'n laag peil staat? Ziet, het is juist het gedrag der mannen, dat de vrouwen nog zooveel leed aandoet. Zijn zij, de mannen, in den regel nog niet verzot op die onzedelijke tandakpartijen (het menajoeb), waarbij zoo onbeschaamd mogelijk de dansmeisjes, lichtekooien van het laagste soort, gekust worden. Is niet de illusie nog van de meeste mannen, zoodra zij daartoe in de gelegenheid zijn, meer dan ééne vrouw te nemen. De vrouwen worden nog steeds in het oog der Javaansche mannen niet erg hoog geschat. Hoe anders is dit bij de Europeanen! Het honneur aux dames is bij ons niet bekend. De man zal zijn vrouw nooit raadplegen in zake de huishouding of de opvoeding der kinderen. Zij is zijn onderhoorige, zijn slavin, die niet waard is gehoord te worden. Zoo ongevoelig zijn de vrouwen thans niet meer, dat zij zoo'n positie in het maatschappelijk en familieleven aangenaam blijven vinden. Zouden de mannen 't goed vinden, als hunne vrouwen door andere mannen gezoend werden? Velen zijn nog van meening, dat de vrouwen dom gehouden moeten worden, dat de man minstens drie, vier vrouwen hebben moet. Van zijn verdiensten mag hij gerust niet meer dan de helft aan de vrouw geven. Daar zij geen verstand van zaken heeft, dom en onverschillig is, weet zij toch niet waar de andere helft blijft. Zoo kan de man naar zijn genoegen leven en naar hartelust aan de danspartijen deelnemen. Uit angst en vrees willen zij hunne vrouwen kort en klein houden. Door de afhankelijke positie, waarin de vrouw in de Inlandsche maatschappij geplaatst is, gelukt dit hun dan ook. De vrouwen moeten tevreden zijn, als zij goed in de juweelen en de kleeren gestoken worden. De man houdt niet van het z.g. „tjerèwèt" (gezeur en gezanik) van de vrouw. Ach, weten de mannen dan niet, dat in den ontwikkelings- en beschavingstoestand van de vrouw, het heil van het komende geslacht gevonden moet worden? Ontwikkelde moeders zullen in de eerste plaats de beginselen van eer, plicht en deugd bij de kinderen aanbrengen en die levendig houden. Scholen moeten er daarom voor onze meisjes zijn, waar zij niet alleen in de wetenschap onderwezen worden, maar waar ook haar karakter gevormd wordt. Zij zal dan der mannen een beschamend voorbeeld geven", zoo besluit het blad.

Europeesche manieren.

De Pembrita Betawi maakt met genoegen melding van het feit, dat de heer Peereboom, resident van Pasoeroean, den Inlandschen Ambtenaren in zijn gewest vergund heeft niet alleen zich in de Europeesche kleederdracht te steken, maar ook den groet en de eerbiedsbetuigingen, die zij tegenover hunne meerderen en regenten in de eerste plaats verschuldigd zijn, in een staande houding te bewijzen, met opgerichten hoofde dus en met afschaffing van het Javaansche Silo en sembah. Velen van de regenten van den ouden stempel willen van dat groeten op Europeesche wijze niets weten. Zich op Europeesche wijze te kleeden, dat zou nog gaan, als maar het djongkok (hurken) behouden bleef, vooral bij ondergeschikten, als zij bij chefs en hooggeplaatste personen hunne opwachting moeten maken! Wat een nonsens redeneering! zoo vindt dit blad en vervolgt: Laat men het ééne toe, dan moet men het andere ook toe laten. Het beteekent anders zooveel als iemand toe te staan een rijtuig er op na te houden, maar hem niet te vergunnen zelf daarvan gebruik te maken. Gelukkig, dat er residenten zijn, die met hun tijd meegaan en het Javaansche volk beter begrijpen dan de eigen regenten. Mogen de overige residenten van Java spoedig het voorbeeld van Pasoeroean volgen! Vernederend is het toch voor de Inlandsche Ambtenaren in tegenwoordigheid van vreemde Oosterlingen, die wel op stoelen plaats nemen, gemeenschappelijk hunne chefs in een gehurkte of zittende houding te moeten aanzitten. Laatst kwam er een regent te Batavia, een van de velen, die nog „gila hormat" zijn. De pajoeng moest hem overal meegedragen worden. Hij had stellig ook verwacht, dat het Bataviaasche volk voor hem op den grond ging zitten. De „orang Slam", zooals de Bataviaasche Inlander zich noemt, ter onderscheiding van alle andere Inlanders, die zij orang djawa, madoera, soenda oedik of melajoe noemen, doet daar echter niet aan. Om de pajoeng geeft hij niets. Een andere regent kon bij een brand, die 's nachts ergens in een kampong van de hoofdplaats van zijn afdeeling uitbrak, ook af niet van zijn pajoeng scheiden. Het regende niet, toch moest de pajoeng mee, toen hij naar den brand ging kijken!

Te Malang, Bangil en Sidoardjo hebben de Inlandsche onderwijzers vergaderingen gehouden, om 't zoover te brengen, dat zij met 1 Maart j.l. de Javaansche kleederdracht zouden afleggen en dan in Eur. jas, pantalon en geschoeid voor den dag komen. 't Is te hopen, schrijft het blad, dat ook op andere plaatsen dit voorbeeld spoedig gevolgd zal worden. Te Soerabaja zelf zijn de Inlandsche onderwijzers reeds Europeesch gekleed. In de residentie Madioen dragen vele Inlandsche Ambtenaren jas, broek en schoenen, ook de dienstpet, zonder hoofddoek. De regent van Sampang komt Europeesch gekleed te voorschijn en heeft reeds aan al zijne ondergeschikten verzocht zijn voorbeeld te volgen. Op menige plaats hebben de Inlandsche Ambtenaren van de bureaux een request aan den Gouverneur-Generaal gepresenteerd, om de Europeesche kleederdracht te mogen aannemen. Daarop zal wel een gunstige beschikking komen. Deze beweging toch is niet tegen te gaan. De innerlijke ontwikkeling, de vooruitgang, wil zich door uiterlijke vormen doen blijken. Er zijn helaas ook personen, die de uiterlijke kenteekenen van beschaving en ontwikkeling willen dragen, maar innerlijk toch nog op een onderwetsch standpunt staan en den vooruitgang tegenhouden.

De ouderen onder de regenten, kunnen zich met deze Westersche opvattingen niet vereenigen. Het spreken van Hollandsch door de jongere ambtenaren van hun regentschap in hun bijzijn met den assistent-resident en de controleurs vinden zij ook niet goed, al was 't maar alleen omdat zij zelf deze taal niet kennen. Zekerlijk komt 't dan ook niet te pas deze taal te spreken in tegenwoordigheid van personen, die haar niet verstaan. Onder de regenten, die 't meest gekant zijn tegen de Europeesche kleederdracht, is wel die van Malang. Hij laat 't zijn ondergeschikten duidelijk merken. De Inlandsche onderwijzers hebben er zich evenwel niet aan gestoord, om als zij dienst doen, Europeesch gekleed te zijn, doch in gezelschappen en op recepties blijven zij Javaansch gekleed. Aan dezen tweeslachtigen toestand dient spoedig een einde gemaakt te worden, temeer daar de Gouverneur-Generaal zelf niet tegen deze beweging gekant is. Aldus bovengenoemd blad.

Landgerechten.

„Mitra" is in de Pembrita Betawi er zeer verheugd over, dat deze instelling spoedig tot stand zal komen, waardoor een einde gemaakt wordt aan de ongelijkheid van behandeling en rechtspleging ten aanzien van Inlanders, Europeanen en vreemde Oosterlingen, een toestand, die niet meer past in dezen tijd, in het nieuwe stelsel van bestuur. De vonnissen zullen dan niet meer naar de overtuiging van den rechter alleen worden uitgesproken, maar ook op wettelijke gronden moeten berusten: de schuld moet dus wettig en overtuigend bewezen zijn, zooals bij andere rechtbanken geschiedt.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Een klacht.

In de Perniagan is een klacht opgenomen over het onderwijzend personeel aan de Hollandsch-Chineesche school te Pinangsia verbonden. Aan deze school zijn geplaatst drie onderwijzers en drie onderwijzeressen, waarvan schrijver getuigt: „Als ik mij niet vergis, zijn zij allen echte Europeanen. Onder de onderwijzers is er één, die gaarne met de leerlingen een praatje maakt, ook over andere zaken dan school- en onderwijszaken. Onder de onderwijzeressen, die niet al te jong meer zijn, maar nog nona geheeten worden, omdat zij niet getrouwd zijn, is er ook één, die haar mondje dikwijls voorbij praat en dan dingen vertelt, die minder aangenaam voor de Chineesche leerlingen zijn, om aan te hooren. Dit loopt de spuigaten uit en is zeer beleedigend voor ons, Chineezen, daarom mogen wij het er niet bij laten. Vooral wordt over de onderwijzeres geklaagd. Zij heeft de gewoonte de les dikwijls te onderbreken, om, zonder eenige aanleiding, af te geven op de Chineezen in 't algemeen. Aan haar Chineesche leerlingen vertelt zij dan, dat de Chineesche natie een slecht volk is, zeer slecht zelfs. De Chineezen, zegt zij o.a., gebruiken slechte maten en gewichten en oefenen allerlei kwade practijken en slechte bedrijven uit. Alle Chineezen worden door haar over één kam geschoren en door het slijk gesleurd. En dit is niet een enkele keer, maar telkens en telkens weer, zoodat zelfs de jongsten onder hare leerlingen er schande over spreken en er nu den brui aan geven, zulk beleedigend gebazel langer aan te hooren. Wij begrijpen 't niet, waarom deze vrouw zoo 't land heeft aan de Chineezen, waarom zij hare kwaadaardigheid lucht tegenover de kinderen, die zij moet onderwijzen, een taak, waarvoor zij zich dan toch beschikbaar heeft gesteld? Heeft zij soms van den een of anderen Chinees een minder aangename bejegening ondervonden, of treurige ondervindingen opgedaan? En is het soms hare bedoeling, door aanhoudend op hetzelfde aambeeld te hameren, hare leerlingen ongevoelig te maken voor beleedigingen van andere menschen aan onze natie gedaan? Nogmaals, wij begrijpen deze houding niet van Europeesche onderwijzers aan Hollandsch Chineesche scholen. Onder alle volken, geslachten en families, zijn slechte menschen aan te wijzen en te tellen. Maar het gaat toch niet aan, naar den maatstaf van één slecht mensch een geheel volk te beoordeelen. Moeten wij de Hollanders beoordeelen naar 't geen de gebroeders Gentis deden, toen zij de Javaasche Bank op klaarlichten dag beroofden (wel bekend in de geschiedenis van Batavia der laatste jaren, wij behoeven daarover dus niet uit te weiden) of naar Kuhn en van Daalen, die 's lands kassen te Ban-

dong en Kotaradja bestalen. Moet naar de slechtheid van dergelijke Hollanders, de geheele Hollandsche natie als een slecht volk worden gebrandmerkt en als zoodanig veroordeeld? Is het de bedoeling dezer onderwijzeres de Chineesche natie als een volk van enkel bangsat (schurken) te beschouwen? Dit zou toch te gek zijn! Kent zij de woorden niet van haren Bijbel: Wat gij niet wilt, dat u geschiedt, doet dat ook aan een ander niet?

Stel u eens voor, dat een Inlander of een Chinees haar van haar volk zulke slechte dingen vertelde, als zij nu van de Chineezen aan Chineesche kinderen laat hooren; ik geloof, dat zij, in drift ontstoken, dien vertellers een slag om de ooren zou geven. Laat zij echter oppassen, dat vandaag of morgen niet de een of andere driftige Chinees haar op een gevoelige manier aan de ooren zal trekken.

Wij hebben dit stuk in een bittere stemming geschreven, het is kras gesteld, wij geven 't toe. Maar denkt men soms, dat wij geen nationaliteitsgevoel hebben? Persoonlijk willen wij deze dame geen kwaad doen; wij noemen haar naam niet eens. Integendeel, wij hopen, dat zij tot bezinning moge komen. Aan het hoofd van de Hollandsch-Chineesche school te Pinangsia doen wij het eerbiedig verzoek deze onderwijzeres, die, hoewel niet jong meer, er toch verwarde ideeën op na houdt, eens goed onder handen te nemen, opdat zij van houding en manieren verandere. En gelukt dit niet langs dezen weg, dan zullen wij met onze klacht den Directeur van Onderwijs weten te bereiken.

Slechte Teekenen.

Op Java, te Tjawi Gebang (Cheribon) is een clandestiene geweerfabriek van Inlanders ontdekt. Met goede bedoelingen zal deze zaak toch niet opgericht zijn? Verscheidene S. I. tokos worden gesloten. Gelden en aandeelen worden verduisterd; de zaken verloopen.

Is dit alles het begin van een naderend einde, een langzaam wegkwijnen van de S. I.? zoo vraagt de Pewarta Soerabaja.

Van Vreemde Koloniën.

Mexico—Noord-Amerika.

Dezelfde bladen, waarin de spoedige voltooiing werd gemeld van het geschenk door de Ver. Staten voor het Vredespaleis bestemd, brachten de eerste berichten der bloedige botsing in Vera Cruz. De beeldengroep voor het Vredespaleis zal een symbolische voorstelling zijn van „Vrede door Recht", en meer en meer vat de opvatting wortel dat Noord-Amerika zich al te licht geraakt heeft gevoeld in het Tampico-incident. Wilson stond vooraan in de rij der voorstanders van uitspraak door arbitrage, alvorens 't tusschen twee staten tot wapengeweld te laten komen, en onder zijn bestuur gaat N.-Amerika tot een strijd over, waarvoor de aanleiding zoo gezocht is, dat zelfs de voorstanders ervan niet wisten, welke reden zij eigenlijk als de ware moeten laten gelden.

Minister Bryan, had verwikkelingen met Japan tot elken prijs voorkomen, hij heeft aan Amerika de eer bezorgd een derde Vredescongres te doen bijeenkomen, Amerika had de formule aangegeven voor een internationale overeenkomst om vrede door recht te kunnen verzekeren, en de door Bryan zelf geleide politiek brengt N.-Amerika nu tot een oorlog met Mexico, die Bryan doet denken aan aftreden. N.-Amerika zag met misnoegen de staatkunde van president Huerta, het moedigde aan en steunde den burgerstrijd in Mexico tegen dien president gevoerd door avonturiers-generaals als Carranza en Villa, maar het zag deze gelukzoekers een zoo onmenschelijke wijze van strijden voeren, dat Wilson en Bryan terugdeinsden voor de gevolgen van den ramp, die zij over Mexico gebracht hadden. Om de door hen in den huurstaat aangewakkerde binnenlandsche moordpartij tot een einde te brengen, achtten zij een ingrijpen het eenige middel, zij wilden dit

HUERTA,
President van Mexico.

zoo doen, dat aan Huerta's bewind den genadeslag zou worden toegebracht, en ook nu keerde het middel zich eerst tegen de ontwerpers, het liet zich althans aanzien, dat de aangebonden krijg de elkander vijandige partijen in Mexico tot elkander kon brengen, waardoor Huerta steviger in het zadel zou komen en in staat kon zijn de Amerikanen krachtig weerstand te bieden. Hoe dit ten slotte zal uitloopen?!

Wilson heeft zijn democratische republiek de vijandelijkheden zelfs laten beginnen vóórdat de Senaat zijn goedkeuring verleend had. Wilson en Bryan hebben zich voorgesteld tot vijandelijkheden te kunnen overgaan, zonder daarom nog tot een oorlog te moeten komen, ja, zij blijven, al vechtend nog beweren, dat er eigenlijk geen oorlog is. Zij schijnen zich eerlijk gepaaid te hebben met het geloof, dat een bezetting van Vera Cruz en Tampico als waarschuwing voor Huerta kon strekken om alsnog aan den Amerikaanschen eisch toe te geven, en zij blijven de hoop voeden, dat een minnelijke schikking nog mogelijk is zonder hunnerzijds toe te geven. Door deze opvatting en inconsequentie zijn zij- er al toe gekomen den oorlog eigenlijk zonder oorlogsverklaring te beginnen, zoo iets is wel geen op zich zelf staand feit in de geschiedenis, maar 't geldt toch altijd als iets, dat men den bedrijver als niet fair aanmerkt.

Wilson en Bryan beleven tot nu toe niet veel voldoening van hun ontrouw aan de leer „vrede door recht". Bij Vera Cruz en Tampico zit de Amerikaansche scheepsmacht zonder veel uit te kunnen voeren. Bij de Amerikaansch—Mexicaansche grens bedreigen Mexicaansche benden de bevolking der Vereenigde Staten met al de ellende aan de Mexicaansche wijze van oorlogvoering eigen. Deze bepaalt zich niet tot de strijdmacht, maar zij ziet in elken burger een vijand, in elk bezit een prooi. Wilson en Bryan zitten in de klem, en zij willen aan de ministers van marine en oorlog de troepen niet toestaan, noodig om den oorlog

De allernieuwste Dans.

De „*Mexicana*", een nieuwe dans voor 't eerst uitgevoerd door Amerika en Mexico.

Gezicht op de voorbereidingen van de Tentoonstelling te St. Francisco ter gelegenheid van de opening van het Panamakanaal.

te voeren. Zij zijn geneigd de aangeboden bemiddeling van Brazilië, Argentinië en Chili te aanvaarden, maar intusschen verergert en verslimmert den toestand en misschien is er oorlog, tegen hun wil en beweren in.

Daar deze strijd eigenlijk niet tot de rubriek behoort, waarvoor wij schrijven, hebben wij er ons hier niet rechtstreeks over uit te laten, maar de belangen van zooveel koloniën zijn er mee gemoeid, dat wij niet doof en blind mogen blijven voor het drama dat daar wordt opgezet. Vermoedelijk zullen ook onze collega's, verzorgers van de rubrieken voor West-Indië, nu en dan bijzondere aandacht te geven hebben aan hetgeen om en bij de golf van Mexico staat te gebeuren.

Zuid-Afrika.

De krasse maatregelen door de Z. A. regeering genomen om de onlusten te onderdrukken, met de heimelijke uitzetting van de aanvoerders en de daarop gevolgde goedkeuringswet, hebben inderdaad geleid tot de tegenbeweging die wij ervan verwachtten. In Engeland is in arbeiderskringen en in socialistische bijeenkomsten tegen dat willekeurig optreden geprotesteerd, maar het vond ook afkeuring in officieele en regeeringsvergaderingen. De uitslag der verkiezingen voor de Provinciale Raden in Transvaal wees erop hoe impopulair de middelen zijn, waardoor Botha gemeend had de kroonkolonie uit de moeilijkheden te redden.

Is er een teeken waardoor het kabinet Botha den indruk geeft het onhoudbare van zijn dwingpolitiek te beseffen, een ander voedt het vermoeden, dat het koord noodgedwongen maar een beetje wordt gevierd, maar dat de regeering niet ernstig aan veranderen van stelsel denkt.

Met het eerste bedoelen wij het terugnemen van het wetsontwerp op de bewaring van den vrede, waarvoor in de plaats komt een op oproerige vergaderingen en de instelling van een hof voor bijzondere overtredingen. De oppositie is hiermede echter geenszins voldaan. Zij is evenmin tevreden met een wetsontwerp ter voorkoming van staking en arbeidsgeschillen door middel van verzoeningsraden en scheidsgerecht, en hiermede komen wij tot het andere, door ons bedoelde teeken. Om te voorkomen, dat de beraadslagingen over deze ontwerpen opzettelijk lang gerekt zullen kunnen worden, heeft Botha voorgesteld het reglement van orde voor het parlement zoo te veranderen, dat de meerderheid het debat kan doen sluiten. Hiertegen is natuurlijk weer groot verzet wakker geroepen. Pas scheen een stap gedaan die aan wat vrijzinniger inzicht deed denken, en dadelijk volgt nu weer een doordrijven van den regeeringswil tegen de bestaande regeling der zaken in, weer een omzetten van de bepalingen om deze dienstig te maken aan het bereiken van een beoogd doel, weer een scherp stellen van de regeering tegenover de arbeiderspartij, de Hertzogianen, de aanhangers van Merriman en in deze mede tegenover de unionisten.

Wij kunnen in dit beleid van Botha geen helder doorzicht vinden. De Transvaalsche arbeiderspartij moge door haar succes bij de jongste verkiezingen ook de kluts kwijt zijn geraakt, dit neemt niet weg dat Botha de zaken ontegenzeggelijk verkeerd aanpakt.

Malaria bij kinderen.

Het boven-Niger-gebied in Fransch Sénégal is een broeinest van malaria. De ziekte tast er veel Europeanen aan, maar is onder de inlanders ook zeer algemeen. Sedert 1905 hebben geregelde waarnemingen en onderzoekingen plaats gehad, waardoor de doctoren Thiroux d'Anfreville, Bouffard en Léger zich naam hebben gemaakt. Deze laatste geeft een verslag ervan in de „Bulletin de la société de pathologie exotique", waarin ons bijzonder treft hetgeen hij over het voorkomen van malaria bij inlandsche kinderen mededeelt.

De besmettingshaard is hoofdzakelijk onder de kinderen te zoeken. Thiroux en d'Anfreville hadden waargenomen, dat de verhouding van dragers van plasmodium bij de kinderen van Kayes en Médine ongeveer 55 pCt. bedroeg. Bouffard vond bij 347 kinderen 100 pCt. geïnfecteerd tijdens het regenseizoen, 61,39 pCt. in den drogen tijd.

Léger onderzocht 1721 kinderen, waarvan 707 minder dan 3 jr., de overigen van 3 tot 15 jr. oud waren. In den regentijd vond hij bij de eersten 95.85 pCt., bij de overigen 85,21 pCt. aangetasten, dit gaf een totaal van 90,53 pCt. In het droge seizoen daalde dit voor de kinderen van een maand tot 3 jr. op 73,29 pCt., voor de anderen op 51,11 pCt, of een totaal van 62,20 pCt.

Tabak van Réunion.

Op Réunion zijn proeven genomen voor de cultuur van tabak. De verkregen resultaten zijn dat bladen verkregen zijn, die, wat kleur en weefsel betreft, mooi dekblad voor sigaren zouden kunnen geven, maar...... zij willen niet branden. Bij dien uitslag hebben de ondernemers den moed nog niet opgegeven. De Kamer voor landbouw van de kolonie heeft verschillende opmerkingen ten beste gegeven, waarmede men alsnog hoopt voordeel te kunnen doen. De brandbaarheid van de tabak staat in nauw verband met de hoeveelheid organisch zout van potasch die hij bevat en met die van de chloor, welke hij opneemt. Daarentegen werkt de aanwezigheid van organische kalkzouten de brandbaarheid tegen. In den tabak van Réunion is een hoeveelheid chloor gevonden, die ver boven de normale gaat en anderzijds een veel te laag gehalte aan potasch. Kan hierin voorzien worden?

Het klimaat en de bodem stellen, volgens La Dép. Col. van 19 April, de kolonie in staat fijne tabaksoorten te leveren, die wat hun physiek aangaat, op een lijn kunnen komen met die van Java en Sumatra, zal hun de noodige brandbaarheid kunnen worden bezorgd? De proefstations zijn dicht bij zee gelegen, zij zijn vroeger voor suikercultuur bestemd geweest, waarvoor er chloor is ingebracht. Andere terreinen verrijkt met potaschmest kunnen betere uitkomsten opleveren. In die richting zullen de proeven worden voortgezet.

OOST- EN WEST-INDISCH LITERATUUR-OVERZICHT.

Een prijsvraag met betrekking op Indië.

In het jongste nummer van het Tijdschrift voor Economische Georgraphie wordt het volgende bekend gemaakt:

Het Bestuur der Nederlandsche Vereeniging voor Economische Geographie heeft besloten een Prijsvraag uit te schrijven over het volgende onderwerp:

„De ontwikkeling en geographische verbreiding van den invoer van artikelen uit de subtropische en gematige gewesten in Nederlandsch-Indië gedurende de laatste eeuw en in het bijzonder in den laatsten tijd".

De bedoeling hiermede is een overzicht te verkrijgen van de artikelen, welke de landen van Europa, Japan, China, Australië, Noord-Amerika en andere landen met soortgelijke voortbrengselen aan Nederlandsch-Indië leveren; hoe die in Indië gedistribueerd worden; welke wijziging, zoowel wat hoeveelheid en aard der artikelen als de landen van afkomst betreft, daarin valt waar te nemen: welken invloed de productie in Indië op dien aanvoer gehad heeft en kan hebben, een en ander historisch behandeld met verklarende toelichting en aanwijzing der invloeden, die in Indië of in het buitenland daarop werkten.

De omvang van het antwoord moet beslaan 8 à 11 vellen druks van 16 pag., op pl.m. 2200 letters per pagina berekend. Het manuscript moet duidelijk geschreven zijn, liefst getypt, in de Nederlandsche taal, het papier aan eene zijde beschreven, en met een motto geteekend, terwijl een daarbij behoorende met lak gesloten brief den naam en het adres des schrijvers aanwijst.

Voor het antwoord, dat door de jury ter bekroning wordt aangewezen, ontvangt de schrijver een prijs van ƒ500, terwijl nog een premie van ƒ 200 kan toegekend worden aan een der andere antwoorden, dat daarvoor in aanmerking komt. Mocht de jury aan geen antwoord den prijs kunnen toekennen, dan heeft zij nog het recht de premie toe te wijzen.

De Nederlandsche Vereeniging voor Economische Geographie verkrijgt het auteursrecht der bekroonde antwoorden, en heeft het recht die onder den naam des schrijvers te publiceeren, zooals zij dat wenschelijk vindt.

De namen der leden van de jury zullen nader worden bekend gemaakt.

De inzending is opengesteld tot 15 December 1915, bij den Secretaris, Den Haag, Banstraat 25.

De dierenwereld van Insulinde.

Bij J. J. C. van der Burgh te Deventer verscheen de 1e aflevering van: De dierenwereld van Insulinde in woord en beeld, door J. Hendrik van Balen. In eene inleiding geeft schrijver een overzicht van hetgeen in Indië werd verricht op natuur-historisch gebied, waarna hij de vogelbekdieren behandelt en een aanvang maakt met de beschrijving der buideldieren. Talrijke fraaie illustraties verluchten den tekst.

De uitgever voegt aan deze aflevering een prospectus toe waaraan het volgende is ontleend:

Sinds ruim drie eeuwen bezitten wij de schoonste en merkwaardigste koloniën der wereld, de schoonste uit een oogpunt van natuurschoon, de merkwaardigste door den grooten rijkdom van natuurvoortbrengselen. Vooral uit een natuurhistorisch oogpunt is de uitgestrekte eilandenwereld Insulinde, die, zooals Multatuli schreef, „zich daar om den Evenaar slingert als een gordel van smaragd", in de hoogste mate interessant, door de menigte vormen en soorten.

En ondanks dat alles bezitten wij tot heden nog geen enkel populair-wetenschappelijk boek, waarin, voor een ieder verstaanbaar en genietbaar, de dierenwereld van onze Oost-Indische bezittingen wordt beschreven.

Het wil ons voorkomen, dat zoodanig boek in onze literatuur niet mag ontbreken en daarom koesteren wij de verwachting, dat deze eerste proeve met belangstelling zal worden ontvangen.

Immers, de menigte Nederlanders, die in onze Koloniën hun bestaan vinden, moeten uit den aard der zaak belang stellen in de levende natuur rondom hen. De ambtenaar, de officier, de planter, de koopman, de industrieel daarginds in het verre land, dikwijls gevestigd op zeer afgelegen buitenposten, die menigmaal jager wordt uit verveling, verzame-

laar om zich gepaste afleiding te verschaffen in zijn eentonig bestaan, wil graag weten, welke dieren hem omringen. Hij hoort spreken van gevaarlijke wilde dieren, voor wie men op zijn hoede moet zijn; van schadelijk wild, dat dient te worden verdreven en hij weet niet eens, wat zich daar in het oerwoud, in de alang-alang rondom zijn woning ophoudt, wat daar rondsluipt in het donker, wat daar gevaar oplevert voor het verkeer, maar ook wat daar voor interessants huist en wat waard is, nader te worden beschouwd en bestudeerd.

Het boek, dat wij hierbij het publiek aanbieden, zal daarin trachten te voorzien — door een populaire beschrijving te geven van in de eerste plaats de voornaamste zoogdieren en vogels, de dieren, waarin de mensch over het algemeen het meeste belang stelt, geschetst in hun leven en streven, het nut en de schade, de jacht er op enof zij in gevangen staat kunnen worden gehouden.

Kortom, het geheele rijke leven der dieren van Oost-Indië zal in Woor den Beeld duidelijk worden gemaakt, in woord door de welversneden pen van den auteur, in beeld door tal van foto's en teekeningen.

Wij vleien ons, dat niet alleen in Oost-Indië, maar vooral ook in Nederland genoeg belangstelling in deze echt nationale en kostbare onderneming zal worden getoond om de uitgave mogelijk te maken.

Dat de schrijver zijn stof volkomen meester is, daarvan kan men zich overtuigen, door de eerste aflevering in te zien, die bij elken boekhandelaar te bekomen is.

Wil men zijn in Oost-Indië vertoevende familieleden een aangename verrassing bereiden ,dan kan men geen beter cadeau bedenken dan dit boek.

Tectona.

De Februari-afl. van Tectona, Boschbouwkundig Tijdschrift, bevat o.m. een tweetal verhandelingen, welke de aandacht verdienen, ook van niet-houtvesters zullen we maar zeggen.

1o. Maatregelen in het belang van de voorziening in de behoefte aan brandhout van de Indische bevolking in Noord-Wonosobo, door K. C. Jaski; en 2o. Mededeelingen omtrent rubberondernemingen in de Federated Malay States en in Deli, door A. van Gelder. (Verslag van een dienstreis in April en Mei 1913).

Onze Koloniën onder redactie van R. A. van Sandick.

Van dit seriewerk verscheen No. 6, tot titel voerend: De afschaffing der laatste heerendiensten op Java, door F. Fokkens, oud-resident, gewezen leider van het heerendienst-onderzoek.

De heer Fokkens toont op verschillende bewijsgronden aan, dat de heerendiensten en het hoofdgeld een minder fraaie bladzijde innemen in de geschiedenis van ons koloniaal beheer. De zinsnede in de jongste Troonrede „Met uwe medewerking hoopt de Regeering de laatste overblijfselen van de vordering van heerendiensten op Java en Madoera weg te nemen", maakt bij een niet ingewijd publiek een verkeerden indruk en had volgens den heer F. moeten luiden:

„Met uwe medewerking hoopt de Regeering de laatste overblijfselen weg te nemen van de vordering van heerendiensten in de Gouvernementslanden van Java en Madoera, met uitzondering van de particuliere landerijen bewesten Tjimanoek, op welke landerijen de heerendiensten in al hun rigueur, en nagenoeg ongecontroleerd blijven bestaan, niet ten behoeve van den Staat, maar ten behoeve van Europeesche, Chineesche en Arabische landheeren, terwijl de gemeentediensten, die voor de bevolking in niets verschillen van de heerendiensten, op geheel Java en Madoera blijven gevorderd tot 40 à 50 dagdiensten 's jaars."

Koloniaal Instituut.

Uitgegeven door het Koloniaal Instituut te Amsterdam, verscheen (bij J. H. de Bussy) No. 5 der geïllustreerde beschrijvingen van Indische Kunstnijverheid, met den titel: Textiele versieringen in Nederlandsch-Indië.

De schrijver behandelt achtereenvolgens: I. Applikatie- en borduurwerk, II. Het batikken op stoffen, III. De nabootsingen van het batikken, IV. Het beleggen van stoffen met bladgoud, V. Geregen en gebonden doeken, VI. Het haken van kant- en passementwerk.

Vroeger schreef de heer Loebèr de volgende verhandelingen: Het weven in N. I.; Bamboe in N. I.; Het schelpen- en kralenwerk in N. I.; en Het bladwerk en zijn versiering in N. I. Gezamenlijk geven deze geschriften een beknopt maar duidelijk beeld (vooral door de talrijke illustraties) van de kunstnijverheid der Inlansche bevolking en zullen zij vooral aan ambtenaren groote diensten kunnen bewezen.

Indisch Militair Tijdschrift.

De Maart-aflevering bevat o.m. Veestapel en Vleeschvoeding op Java en Madoera in het algemeen en in verband met de legerverpleging in oorlogstijd, door J. H. A. v. d. Water. — Javaan en Amboinees, door J. J. de Vries. — Eenige opmerkingen naar aanleiding van G.'s beschouwingen over het gebruik der Artillerie, door X. — Pionierarbeid verricht tijdens de meerdaagsche oefeningen op grootere schaal van de 3e Brigade, Oct. 1913, door F. J. P. S. — De militair-politieke toestand van Japan in 1913, door A.

Wetenschappelijk onderzoek van Ceram.

Op Zaterdag 28 Maart j.l. hield het bestuur der Maatschappij ter bevordering van het Natuurkundig Onderzoek der Nederlandsche Koloniën (hé wat een naam!) eene vergadering, waarvan de notulen thans in druk zijn verschenen. We vinden daarin eene beschouwing over de wenschelijkheid van een wetenschappelijk onderzoek van de eilandenreeks tusschen Celebes en Nieuw-Guinea en in het bijzonder van het eiland Ceram.

Ten duidelijkste blijkt uit deze beschouwing, dat onze kennis van Ceram nog zeer veel te wenschen overlaat op topographisch, geologisch, hydrographisch, ethnographisch, zoölogisch en botanisch gebied.

De Maatschappij met den langen naam zal vermoedelijk het initiatief nemen tot een wetenschappelijk onderzoek van genoemd eiland.

Java and her neighbours.

A traveller's notes in Java, Celebes, the Moluccas and Sumatra, by Arthur S. Walcott. With 78 illustrations and a map (London, G. P. Putman's Sons).

Een aardig geschreven boek met heel veel mooie plaatjes; de schrijver is opgetogen over hetgeen hij in ons mooi Indië zag. (For my zelf — zegt hij — „I can only say that my visit to the marvellous Insulinde and its moutains and jungles, its garden cities and ruins, will always stand out in the dreamland of agreeable memories as one of the few never-to-be-forgotten experieces in many years of travel".

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 16: Vijf-en-twintig jaren in de geschiedenis der Java-Suikerindustrie, door Dr. H. C. Prinsen Geerligs. — Carbonatatie op Java, door J. S. de Haan, met Naschrift door J. van der Linden. — Over de toepassing van de zwavelzure ammonia-bemesting bij de Java-Suikerindustrie, door W. F. G. Derx. — Een populair werkje over tropische dieren, door Dr. J. Dekker. — De rijstcultuur in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, door J .J. Paerels. — Rubberplantersvereeniging in de Preanger. — De bastaardeerings- en selectieproeven met tabak op Java. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Verkeerswezen. — Financieele berichten en verslagen, enz.

Weekblad voor Indië.

De woelingen in Britsch-Indië, door J. K. — De oogheelkundige kliniek te Ngawi met afb.), door M. v. G. — Een tocht naar den Merapi (met afb.), door G. — Opmerkingen van lezers. Enz.

Eigen Haard.

No. 16 van Eigen Haard bevat het portret van Prof. Dr. J. Kraus, de haven-specialiteit.

Verder een geïllustreerd artikel over het districtleven in Suriname, door F. P. Schuitemaker. Typisch schetst schrijver de drie soorten van kleine landbouwers aldaar: Creolen, Britsch-Indiërs en Javanen.

De eersten verbouwen voornamelijk juist genoeg om van te leven en denken niet aan de toekomst.

De Britsch-Indiërs munten meer uit door vlijt en spaarzaamheid. Zij zijn spaarzaam tot in 't gierige toe en ontzeggen zich alle luxe aan voeding, kleeding en gemakken.

De Javaan is meest veel krachtiger, werkzamer en bedaarder, helt echter weer naar het andere uiterste over en spaart geen cent, dobbelt zwaar, zoodat de gevallen van armoede eigen schuld zijn.

Mededeelingen.

Van de Indologen Vereeniging te Leiden:

LEZING van Mevrouw G. VAN BERESTEIJN—TROMP, in het Klein-Auditorium der Academie te Leiden, op *Maandag 4 Mei* a.s. des avonds te 8 uur.

Onderwerp: „Inlandsche kunstnijverheid en huisvlijt". Alle belanghebbenden, behalve Indologen niet-leden der I. V. hebben vrijen toegang.

Namens het Bestuur,
J. W. A. BOOTS, ab-actis, i. l.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

Jaarverslag van de Vereeniging „Oost en West" over het jaar 1913.

I. Algemeene toestand.

De toestand der Vereeniging bleef gunstig. De Vereeniging gaat financieel vooruit, en hoewel niettemin de beperkte geldmiddelen menigmaal een belemmering waren, zoo kon zij in het afgeloopen jaar toch de noodige werkkracht ontplooien.

II. Leden.

Het aantal leden nam met 184 toe en bedroeg op 31 December 1913: 2515, terwijl het aantal personen en maatschappijen, die een gift van ƒ 100.— in eens stortten, in het afgeloopen jaar met 1 vermeerderde en thans 9 bedraagt.

Verder zij verwezen naar de verslagen der afdeelingen en naar de verantwoordingen van Hoofdbestuur en afdeelingen (gepubliceerd in het „Kol. Weekblad").

III. Hoofdbestuur.

Zooals reeds in het vorig jaarverslag werd medegedeeld, had de heer C. R. Bakhuizen van den Brink in het eind van 1912, op algemeen verzoek van het Dagelijksch Bestuur, den heer Mr. A. van Gennep als voorzitter vervangen. In de algemeene vergadering van 16 Augustus 1913 werd deze benoeming niet alleen bekrachtigd, doch den heer Bakhuizen van den Brink, in eene door mevrouw van Zuijlen — thans mevr. van Beresteijn — Tromp uitgesproken en door de vergadering toegejuichte, korte rede, ingenomenheid en dank betuigd, dat hij de functie van voorzitter weder op zich heeft willen nemen.

De benoeming tot secretaris van den heer J. G. W. van Driel Krol, welke wegens vertrek van den vorigen titularis, den heer E. van Assen, tijdelijk was geschied, ingevolge het bepaalde in de 2e alinea van art. 11 H. R., werd in bovengenoemde algemeene vergadering bekrachtigd.

Bij die gelegenheid werden herkozen de navolgende leden van het hoofdbestuur, die ingevolge het bepaalde in de 1e alinea van art. 11 H. R. aan de beurt van aftreden waren: A. A. C. Harting, 's-Gravenhage, als lid, tevens penningmeester; Z. G. Th. Marcella, Rotterdam; Mevrouw J. E. van Oeveren-van Schaik, Utrecht;

en werden voor de nieuw opgerichte afdeelingen Haarlem en Groningen en voor de gereörganiseerde studenten-afdeeling te Leiden als lid van het hoofdbestuur gekozen, resp.: W. F. L. Boissevain, Haarlem; Prof. Dr. J F. van Bemmelen, Groningen; W. J. Beck, 's-Gravenhage.

In den loop van het jaar kwam door overlijden aan het hoofdbestuur als lid te ontvallen de heer E. A. H. van der Heide te Amsterdam. Wij maken van deze gelegenheid gebruik om een woord van welgemeende hulde uit te spreken aan de nagedachtenis van het overleden bestuurslid. De verdiensten van den heer van der Heide ten opzichte van de vereeniging „Oost en West", van hare oprichting af, zijn vele. Door zijn heengaan leed de vereeniging en vooral de afdeeling Amsterdam, waarvan hij mede bestuurslid was, een groot verlies.

Nog een verlies had het hoofdbestuur aan het einde van het jaar te betreuren door het vertrek van den zoo kort geleden benoemden secretaris, den heer J. W. G.

van Driel Krol naar Amsterdam. Met leedwezen zag het Dagelijksch Bestuur den heer van Driel Krol vertrekken; in den korten tijd van zijn secretariaat heeft hij een groote werkkracht getoond. Hier zij hem dank gebracht voor zijne gewaardeerde verrichtingen ten behoeve van de vereeniging, welke in zijn voortdurende belangstelling wordt aanbevolen. Ingevolge het bepaalde in de 2e alinea van art. 11 H. R. werd de heer E. F. Grooss met de waarneming der betrekking van secretaris belast.

Het hoofdbestuur is thans samengesteld als in bijlage A aangegeven.

IV. Afdeelingen.

In den loop van het jaar werden twee nieuwe afdeelingen opgericht, t.w. een te Haarlem en een te Groningen, terwijl de studentenafdeeling te Leiden, die een kwijnend bestaan had, gereörganiseerd en onder administratie van het hoofdbestuur gebracht werd. Van een poging om ook te Deventer een afdeeling te vormen, moest voorshands worden afgezien.

Over het algemeen deden de afdeelingen het mogelijke om, o.a. door voordrachten en lezingen, de kennis van en de belangstelling voor Indië meer te verspreiden.

Voor de veranderingen in de besturen der afdeelingen en verdere bijzonderheden zij verwezen naar de gepubliceerde verslagen der afdeelingen: Amsterdam, Apeldoorn en Leiden in het „Koloniaal Weekblad" van 19 Maart 1914, no. 12; Groningen en Utrecht in het „K. W." van 2 April 1914, no. 14; Arnhem, Nijmegen en Studentenafdeeling Leiden in het „K. W." van 9 April 1914, no. 15; 's-Gravenhage in het „K. W." van 16 April 1914, no. 16; Breda, Haarlem en Rotterdam in het „K. W." van 23 April 1914, no. 17.

V. Vergaderingen.

De wekelijksche vergaderingen van het Dagelijksch bestuur hadden geregeld plaats.

Hoofdbestuursvergaderingen werden gehouden op 26 April, 16 Augustus en 1 November te 's-Gravenhage.

De jaarlijksche Algemeene Vergadering had plaats op 16 Augustus te Haarlem.

VI. Stichtingen, commissiën en fondsen.

De stichtingen, commissiën en fondsen der vereeniging zijn:

a. Het Koloniaal Arbeids- en Informatie-Bureau „Oost en West"
b. de Inlichtingendienst;
c. de Studie-Commissie;
d. De Redactie-Commissie van het orgaan der vereeniging, Het Kloniaal Weekblad.
e. het Fonds tot ondersteuning van personen, commissiën en instellingen;
f. het Fonds van bijstand, opvoeding en leiding van in Europa studeerende Indische jongelieden.

Voor den stand dezer instellingen en hare verrichtingen zij verwezen naar de betrekkelijke, gepubliceerde verslagen. (Van het Koloniaal Arbeids- en Informatie-Bureau in het „K. W." van 16 April 1914, no. 16, van den Inlichtingsdienst in het „K. W." van 26 Maart 1914, no. 13; van de Studie-Commissie in het „K. W." van 2 April 1914, no. 14.)

VII. Werkzaamheden.

1. Voor de werkzaamheden zij in het algemeen verwezen, naar de, in de hierboven aangehaalde nummers van het Koloniaal Weekblad, gepubliceerde verslagen van de stichtingen, commissiën, fondsen en afdeelingen.

2. Met dankbaarheid kan worden vermeld, dat de Regeerings-subsidie ten behoeve onzer vereeniging voor 1914 weder is toegestaan.

3. Voor een goed overzicht van de leden en hunne adressen, mutatiën, enz., is een kaartsysteem ingevoerd, waardoor de richtige aanhouding van de ledenlijst verzekerd en zeer vergemakkelijkt is.

4. Een uitnoodiging van de commissie voor den historischen optocht ter gelegenheid van de viering onzer honderdjarige onafhankelijkheid, om de ontworpen groep „Moederland en Koloniën" voor rekening van onze vereeniging te nemen, kon niet worden aanvaard. Wel werd een oproep tot deelneming in het Koloniaal Weekblad geplaatst.

5. Besloten werd op de in 1914 te Semarang te houden Koloniale tentoonstelling, voor de vereeniging propaganda te maken door reclameborden, nederlegging van alle door de vereeniging uitgegeven boekjes en van exemplaren van het Koloniaal Weekblad. Voeling werd gezocht met het Nederlandsch Comité voor die tentoonstelling, met het resultaat, dat een plaats in de afdeeling voor inzendingen van socialen aard voor onze vereeniging zal worden beschikbaar gehouden.

6. Een poging om tot nadere samenwerking te geraken met de Vereeniging „Moederland en Koloniën" en de „Nederl. Indische Maatschappij van Nijverheid en Landbouw" stuitte af op de weigering van het bestuur van laatstgenoemde instelling.

7. In het Huishoudelijk Reglement der vereeniging werden, bij besluit van de Algemeene Vergadering van 16 Augustus, de navolgende wijzigingen gebracht:

Art. 10. In den laatsten zin van de 1e alinea vervallen de woorden: „noch lid, noch voorzitter van eene commissie."

Art. 18. — De laatste alinea zal luiden: „De instructies voor elk dier commissiën worden door het hoofdbestuur vastgesteld. Het hoofdbestuur benoemt de voorzitters dier commissiën, die bij voorkeur gekozen worden uit de leden van dat bestuur".

8. Voor het drukken van het Koloniaal Weekblad werd, na afloop van het met de N. V. „Luctor et Emergo" gesloten contract ,een ander, voordeeliger contract aangegaan met de „Naaml. Venn. Boekdrukkerij vh. firma T. C. B. ten Hagen."

Dank zij de ijverige pogingen van onzen penningmeester, den heer A. A. C. Harting, wiens onvolprezen bemoeienissen ten deze niet genoeg te waardeeren zijn, begint ons weekblad, door de vele advertentiën, financieel krachtiger te worden, hetgeen den inhoud ten goede zal komen.

Behalve de gewone rubrieken, waarvoor wij onzen trouwen medewerkers dank verschuldigd zijn, wordt sedert kort, met het oog op de a.s. koloniale tentoonstelling te Semarang, in het Weekblad plaats ingeruimd voor „Semarangsche brieven", nadat wij zoo gelukkig waren te Semarang een bekwaam persoon tot het schrijven daarvan bereid te vinden.

De wd. Secretaris,
E. F. GROOSS.

BIJLAGE A.

HOOFDBESTUUR EINDE 1913.

Namen.	Functiën.	Woonplaats.	Jaar van aftreden.	Aanteekeningen.
C. R. Bakhuizen van den Brink.	Voorzitter.	's-Gravenhage.	1916	Dagelijksch Bestuur.
A. B. I. Prakken.	Onder-Voorzitter.	Idem.	1914	
E. F. Grooss.	wd. Secretaris.	Idem.	1916	
A. A. C. Harting.	Penningmeester.	Idem.	1916	
W. J. Beck.	Lid.	Idem.	1916	v. d. Studenten-afdeeling Leiden.
Prof. Dr. J. van Bemmelen.	id.	Groningen.	1916	
W. L. Boissevain.	id.	Haarlem.	1916	
Mevr. M. Ten Bosch—Bosscher.	id.	's-Gravenhage.	1914	
J. H. Calmeijer.	id.	Apeldoorn.	1915	
I. Gerdes Oosterbeek.	id.	Idem.	1914	
L. A. H. Lamie.	id.	Arnhem.	1914	
F. E. Luitjes.	id.	Nijmegen.	1915	
Z. G. Ph. Marcella.	id.	Rotterdam.	1916	
Mevr. J. E. v. Oeveren—v. Schaik.	id.	Utrecht.	1916	
J. C. van Reijn.	id.	Breda.	1915	
H. W. Scheur.	id.	Leiden.	1914	
C. de Vries.	id.	Amsterdam.	1914	

Officieele Berichten.

Uit de Javasche Courant van 31 Maart 1914, No. 26.
Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: 8 m. verlof aan den onderwijzer J. C. van Gils, 1 jaar aan den commies C. A. K. A. von Freijburg, 9 m. aan den kntoorchef J. W. M. Lehnkering, 1 jaar aan den leeraar Ch. H. van den Broek, 10 m. aan den commies P. J. van Griethuysen, 1 jaar aan den commies F. Young, 1 jaar aan den onderwijzer M. Maassen, 1 jaar aan de onderwijzeres mevr. J. G. H. Donkers—Begemann, 1 jaar aan den cicielen gezaghebber P. Kuen, 1 jaar aan den landmeter H. E. Cunij, 1 jaar aan den adj.-administrateur F. A. Edwards, 1 jaar aan den directeur eener Kweekschool J. Lameijn, 9 m. aan den onderwijzer A. Overbeeke.

Ontslagen, op verzoek, eervol: de machinist W. A. van Dijk, de ambtenaar op wachtgeld W. G. C. Duijshart, de klerk mej. J. A. Puts en mej. E. J. Mathey, de inlandsche arts Abdul Kanin, de klerk mej. J. M. Pelt, de bouwkundige A. G. Behouden, de klerk L. van Polanen Petel, de commies J. F. Beekman, de cipier A. J. Dousee, de klerk W. H. van IJsseldijk.

Benoemd: tot assistent-resident van Blitar G. Th. Stibbe, tot inspecteur bij den post- en telegraafdienst J. H. Reuter, tot 2en commies P. A. d'Adelhart Toorop, tot 3en commies M. M. de Rozario en mej. A. B. Koch, tot hoofdopziener bij het boschwezen F. B. Wilten, H. B. F. J. Parent en J. N. Nobbe, tot opzichter-machinist Ph. Bieger, tot ingenieur A. N. Molenaar, tot algem. ontvanger 3e kl. E. R. Klerks en W. F. Dracht, tot commies G. W. ten Cate en C. L. Houthuysen, tot id. 1e kl. J. F. Thepass, F. J. B. J. Bergamin en J. W. Nauta, tot adsp.-ingenieur J. van Gendt, tot directeur van de landskoepokinrichting te Weltevreden Dr. A. H. Nijland.

Gesteld: ter beschikking van den president van den Raad van Justitie te Semarang Mr. W. André Wiltens, te Padang Mr. E. C. M. A. Batta.

Benoemd: tot wedana van Pangkah Raden Martosoedirdjo, van Boemidjawa Mas Soegardjo, tot onderwijzeres te Sabang mej. D. A. Beuling, te Batavia mej. L. J. Gerards, tot onderwijzer te Bonthain H. J. Verburg, tot onderwijzers te Kediri Mej. W. J. J. M. Schalken, tot onderopzichter H. W. Mol, J. Bakker en R. Kleiverda.

Militair Departement.

Verleend: 8 maanden verlof aan den 1en luit. G. W. J. Moorrees.

Ontslagen: op verzoek eervol de schrijver H. Munster.

Hersteld: in activiteit de majoor M. van der Vliet.

Geplaatst: bij het 10e bat. de kapitein C. J. Ot, bij het 15e de id. K. P. Doornbos, bij het 7e bat. de 2e luit. H. A. A. Statius Muller, bij het garnizoen-bat. van Celebes en Menado de 1e luit. J. F. Haver Droeze.

Overgeplaatst: bij het 15e bat. de 1e luit. A. F. Molenaar, bij het 2e garnizoens-bat. van Atjeh de 1e luit. W. Weijerman, bij het garnizoens-bat. der Wester-afd. van Borneo de onderluitenant R. Heemstra, bij het substitentenkader te Batavia de 1e luit. E. G. Döbken, J. C. F. Ohlhardt, J. A. Legerstee en R. E. Ph. Maier, naar Batavia de 1e luit. der artillerie R. Leegstra.

Vereeniging OOST en WEST.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Frederik Hendriklaan 155.**

Vijf Dames voor pianolessen.
Een Heer voor muzieklessen.
Een Dame voor kantoorwerkzaamheden in Indië.
Twee Dames voor teeken- en schilderlessen.
Twee Dames voor lessen in de Fransche-, Duitsche- en Engelsche taal.
Eene Dame voor lessen in de Fransche taal.
Vijf Dames als kinderjuffrouw naar Indië.
Een Dame als hoofd der huishouding.
Een dame voor Fransche en Italiaansche conversatielessen.
Eene dame voor Paedagogische adviezen.
Eene Dame voor handwerklessen.
Drie Dames voor Vioollessen.
Een Dame voor zanglessen.
Eene Dame voor schrijf-, kopiëer- en vertaalwerk.
Een Dame voor lessen in machineschrijven, stenographie en moderne talen.
Een Dame voor ademgymnastiek en hygiënisch spreken
Een Dame voor opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.
Een Dame voor lessen aan spraakgebrekkigen.
Twee Dames voor het waarnemen der huishouding.
Een dame als Lectrische of Dame van Gezelschap.
Een Dame als Stenotypiste voor Indië.
Drie heeren voor lessen in de Maleische en Javaansche taal en Indisch Staatsrecht.
Een Dame voor het waarnemen der huishouding.

☞ Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van „Oost en West", geen direct belanghebbende, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, van Lumeystr. 100,	's-Gravenhage,	Javaansch.
D. A. P. KOK, Marialaan 162a,	Lochem.	Maleisch, gediplomeerd.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46,	Leiden	Javaansch. Maleisch. Madoereesch.
H. Th. KAL, Laan van Meerdervoort 239	's-Gravenhage,	Javaansch. Madoereesch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, van Speijckstraat 1,	Utrecht,	Maleisch. Soendaneesch. Battaksch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging *„Oost en West"*, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. **Jaarverslag der Vereeniging, 1911, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over het jaar 1911, enz,**

en

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies.

Prijs: 1 exemplaar **f 0.20** en f 0.03 frankeerkosten.

b. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.**

door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar **f 0.10.** 50 ex. **f 2.80.**

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 2.20** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. Onze Oost II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven.**

door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar **5 cent.** 50 ex. **f 2.—;**

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 1.55** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:

De Kolonie Suriname, door Reman Irüs;

II. **De Kolonie Curaçao,** door M. Victor Zwijsen, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao.

Prijs per exemplaar **f 0.25** en f 0.03 frankeerkosten

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.15** per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

Huishoudelijke- en Keuken-Artikelen.

Kolen- en Gasfornuizen.

FRANS VAN WIJK & ZONEN

24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773.

Baden en Geysers.

Gas- en Elec. Ornamenten

Haarden en Kachels.

A. SCHRÖDER & Co.

Groenmarkt.

In ons **Fantaisievak** vindt men een uitgebreide sorteering van allerhande artikelen als:

Guimpes van tulle
Batisten Colkragen
voor Mantels en Blouses.
Echarpes modestreepen.

VEEREN BOA'S. **RUCHES.**

A. A. BOLT, Confiseur-Patissier.

Bankastraat 4c, 4d, 4e, 4f. Hofleverancier. **'S-GRAVENHAGE.**

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN", Heulstraat 19.

Eet nu allen GARNALEN,

9 cent per ons, 45 cent per pond.

Verkrijgbaar in het van ouds bekende

Garnalenhuis van W. P. KNOESTER

PRINSESTRAAT 118. **Telef. Haag 6955**
PANSIERSTRAAT 49. **Telef. Schev. 344**

Fournisseurs de S. M. la Reine. Fournisseurs de S. M. la Reine Mère.

Specialité de SOIERIES.

Lainages, Cotons, Dentelles.

ROBES MI-CONFECTIONNÉES.

Dentelles de Bruxelles Veritables.

Téléphone 2155

Maison de Nouveautés

Compagnie Lyonnaise

9 Kneuterdijk - LA HAYE.

Kunstzalen d'Audretsch.

HOOGE WAL 16A.,
'S-GRAVENHAGE.

Voortdurende Tentoonstelling

van

Schilderijen, Etsen en Kunstvoorwerpen.

Geopend van 10—5,
Zondags van 2—5 uur.

Vrije Toegang.

VOOR

Gemeub. Woningen

wende men zich tot de

N.V. v.h. CORSMIT BROSSOIS,

Korte Voorhout 12a - Tel. 811.

ALTIJD WONINGEN BESCHIKBAAR.

J. A. M. MULDER, Uurwerkmaker.

Noordeinde 182-184 - Den Haag.

TELEFOON 7413.

W. P. de BOCK

PIET HEINSTR. 71-73. TEL. 1769.

GAS- en ELECTR.

ORNAMENTEN.